

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației Învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
Iar pentru comitele școlare și partc. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif — Scrisori nefrancale nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Învățătorul și școala muncii. 2

VASILE ZDRENGHEA inv. dir.

3. Pe ce se bazează și cum se ramifică școala muncii.

În școala muncii avem lipsă de diferite *lucrări manuale*, ce trebuie să le săvârșiască elevul, pentru că se zice și cu drept cuvânt „*tätige Hand, tätiger Geist*” — mână activă, spirit activ. Aceste lucrări trebuie să stea în strânsă legătură cu toate obiectele de învățământ, dar mai ales cu *exercițiile intuitive*. Așadar aceste lucrări să se bazeze în primul rând pe *intuiție*, care după Herbart e puntea cea mai indispensabilă, cea mai trainică și mai lată între om și natură. Pentru școala muncii e necesar, ca un obiect să se intuiască de alătea ori, până când intuiția a ajuns la coacere deplină. *Mărimea și forma*, cele două momente principale, ce trebuiesc observate pentru cunoașterea unui obiect, cu însușirile lor secundare: tărimă, greutate, suprafață, densitate, culoare încă sunt indispensabile.

Lucrările, ce trebuiesc săvârșite în această școală sunt de 2 feluri, lucrări manuale : a) cu 3 dimensiuni,
b) cu 2 dimensiuni.

De cele dintâi se țin :

1. Modelarea cu lut,
2. Îndoțuri cu hârtie,

De cele cu 2 dimensiuni se țin :

- a) Forma diferitelor obiecte prin
 1. Tăiaturi în hârtie,
 2. Desemn.

b) Contunarea diferitelor obiecte :

1. Cu bețișoare,
2. Cu mazăre,
3. Cu ață.

A. Lucrări cu 3 dimensiuni.

1. Modelarea cu lut.

Prepararea lutului.

Lutul cu care se lucrează în școală, se aseamnă intru toate cu lutul din care face olarul vasele. Dacă în comunele noastre avem astfel de meseriași, învățătorul își poate procura lutul de-a dreptul dela ei. În caz contrar trebuie să și-l prepare însuși, luându-și câțiva copii, cu cari își aduce pământul lutos acasă. Mai bine e dacă îl aduce în formă de țărână, căci se pot alege gunoaiile și petricelele din el mai ușor. Țărâna aleasă se amestica cu apă și se frământă bine, preparându-se lutul nici prea moale nici prea vârtos. Astfel preparat se păstrează în pivniță în orișice vas de mai puțină trebuință.

Mijloace auxiliare.

Pentru a putea modela avem lipsă și de unele mijloace auxiliare.

Între acestea numărăm în primul rând niște scândurițe, bine netezite, pe cari se modelează. Mărimea lor poate fi 20 cm lungi, 20 cm late. Procurarea acestora nu e împreună cu spese tocmai mari, ba poate le obținem dela măsurul din sat și în mod gratuit. E vorba doar de niște retezături dela uși și alte obiecte.

Că pe aceste scândurițe să nu se adune — după lucru mai îndelungat — prea multă murdărie, putem să punem în fiecare oră de lucru peste ele hârtie, pe care, după terminarea lucrului o aruncăm.

Ar fi conștient ca fiecare elev să aibă câte un burete ud, de care din când în când să-și spele vârful degetelor, cari murdare fiind, nu mai au simțul pipăitului cum trebuie.

Instrumentul cel mai perfect pentru modelare e mâna. La forme mici de tot însă, precum ridicături, cufuadături și mici găurele, întrebuițăm *cufitașul*, care la un cap e cioplit lat, la celalalt ascuțit cu creionul.

Pentru învățător mai trebuie și un fir de sârmă, legat de ambe capetele unui bețișor strâmb — dând forma arcului, — cu care facem părțile egale de lut.

Metodă predării.

Ca și la desemn, așa și la modelare s'au ivit mai multe metode: metoda de a modela după natură, după model, după

fantazie și după memorie.

E de sine înțeles, că preferim metoda modelării după natură, însă numai la obiectele mai mici. Această metoda are avantajul că pune în mișcare 2 senzuri: pipăitul și văzul. Tot acest avantaj îl are și modelarea după model, cu deosebirea, că modelul nu e ceva perfect.

Sunt însă și obiecte, cari nu pot fi aduse în școală. Acestea trebuiesc modelate după memorie și intuiție internă.

Din rând în rând 'li-se va da voie să modeleze și după fantazie.

Materia diferitelor clase.

Premerse acestea să vedem, care ar fi materia, ce trebui predată în diferitele clase și cum se poate aduce în legătură cu celelalte obiecte de învățământ.

Cl. I.

1. *Globurelul*. Nu se va purcede dela numirea de „globurel”, ci dela a mingei. În ora de comput se calculează cu globurile. În ora de desemn — sau altă oră de ocupație indirectă — prin combinații de cercuri se desemnează în diferite poziții.

2. *Puiul*. Un globurel mai mare e puiul, altul mai mic e capul, la care se pune un cioculeț; se maschează ochii prin 2 găurele, frânte cu cuțitul de lucru. Cântec: Puiul face pi, pi, pi, dați n: pace copii. În ora de comput se calculează cu puii, cari fug dela un loc la altul. La ora de limba română se scoate la iveală sunetul „p”, se scrie cuvântul „pui” — bineînțeles, — dacă s'a ajuns pân'aci.

3. *Mâfa, iepurele* tot pe aceasta cale se modelează. La cea dintâiu facem urechile scurte, coadă lungă; la iepure invers. Desemn: iepure, mâfa în forma cea mai simplă, constător din un oval, care reprezintă trunchiul și un cerc capul, apoi urechile și coada.

4. *Cuib de pasăre*, format din un globurel mai mare, care se isbește de scândurița de lucru, lăpăindu-se. Cu degetele cele mari facem scufundătura. Două, trei ouă mici le așezăm în cuib. Copiii învață poezioara:

„Dragă băiețele
Vezi ouăle mele,
Dar să nu le strici,
Căci în astă noapte
Din ele voi scoate
Pui drăgălași mici
Puiușorii mei
Vor cânta și ei”.

Aritmetică: Câte cuiburi sunt pe-o bancă, câte pe două, câte ouă sunt în 1 cuib, câte în 3 etc.

5. *Ulcica*, din care bea dimineața lapte se face după modelul cuibului; i-se pune toartă.

6. *Corfița* tot ca mai sus. Toarta leagă ambe marginile.

7. *Oul*. Pe unde îl avem. Cum ne spune găina, că a ouat:

„Cot, cot, cot, cot, cot, cot,

Am lăsat un ou în pod“

Intuiția înlăuntrul, înafară. Măsurarea lui între degetul cel gros și arătător. Modelarea lui din globulele.

Desemn: Oul în diferite pozițiuni și combinații.

8. *Păsărele*. Forma oului și a globulelului ne dau o păsărică, la care îi punem cioc, coada și-i facem ochi.

9. *Ridichi, napi, morcovi, pătrângei, ciapă*.

10. *Cărămida, vălăul*.

În cele următoare voi înșiră numai obiectele ce sunt a se modela, lăsând lor o parte tehnică, metoda ș. a.

Cl. II.

1. Mărul, 2. Pară, 3. Cireașa, 4. Prună, 5. Gutuia, 6. Sticlă, 7. Păhar, 8. Ulcică pe farfurie, 9. Clopot, 10. Șarpe, 11. Cuptor cu horn, 12. Cuibar, 13. Casă, 14. Făcăleață de tăieței.

Cl. III.

1. Nuca, 2. Mărul și pară tăiate în lung și în lat, 3. Căstăvețe, 4. Păstaie, 5. Bostanul, curcubăta de tras vin, 6. Piciorul cocoșului, 7. Piciorul găștei, 8. Ghinda, 9. Rață, 10. Porumb, 11. Ciocan, 12. Scaune, 13. Colină, deal, munți, 14. Râu, insulă, peninsulă, 15. Râu cu izvor și râuri laterale.

Cl. IV.

1. Ardeiu, 2. Părădaie, 3. Carte închisă, deschisă, 4. Cheie, 5. Lance, sulită, 6. Gheață, 7. Pălărie, 8. Bute, 9. Cadă, 10. Ciubăr, 11. Broască, 12. Pește, 13. Inima cu despărțimintele ei, 14. Litere (cu formă inversă-tiparul), 15. Picior de cal, de vită, 16. Cruce pe pedestal.

2. Forme de hârtie.

Scopul; copiilor le place să se joace cu hârtie. Părinții lor în serile lungi de iarnă le taie din hârtie: lupi, câni, iepuri; îi pun pe masă, suflă în ele și fantazia își face cursul său.

Ne întrebăm însă, că face-și copilul oare după aceste îndoituri o idee clară despre obiectul, ce-l reprezentăm prin ele? Răspunsul e negativ.

Care ar fi atunci scopul acestor îndoituri?

Iată care: Prin ele deșteptăm în elev interesul de-a crea, îi cultivăm și agerim simțul vederii; se dedă să cuprindă ma

ușor mărimi lineare de suprafață și de spațiu. Ochiul și mâna devin mai abile pentru lucrări tehnice, iar atențiunea mai mare.

Ca material pentru prepararea diferitelor obiecte ar fi mai potrivită hârtia albă; în împrejurările de acum putem da și hârtie de gazetă, sau altfel de hârtie, pe care însă le vom da-o întotdeauna tăiată în mărimea recerută.

Metoda: Invățătorul face, elevii fac după el. Puține explicații, multă demonstrare. Invățătorul arată modelul mai mare ce e a se face; îl desface înaintea elevilor, îl face iarăși.

Apoi cu altă hârtie face îndoitură după îndoitură, controlând pe fiecare și îndreptând greșelile.

Terminată lucrarea, elevii o mai repetază odată, acum însă după memorie.

Materia clasei I. și II.

La îndoiturile din hârtie se pot combina ambele clase. Se fac următoarele obiecte:

1. **Coiful.** Copiii își amintesc, că în anul trecut la Crăciun „Irod împăratul” avea o „pălărie”, care se deosebiă de a celorlalți „crai”. Ea avea forma pe care le-o arată invățătorul. Se poate aduce în legătură și cu casca soldaților. În ora de gimnastică, dacă își face fiecare o casca din o gazetă, se pot jucă de-a „soldații”.

2. **Cinul.** Nu întotdeauna se joacă copiii de-a „soldații”. Câte odată, când sunt singuri, își fac alte „jucării”.

„Vedeți copii, astăzi învățăm să facem un cin, care, dacă-l punem pe părău plutește frumos ca corabia (lui Noe).

Tot astfel se pot aduce în legătură cu jocul, învățământul intuitiv etc. și celelalte obiecte precum:

3. Sălăriță, 4. Potcapiu, 5. Pocănitoare. 6. Portmoneu, 7. Roată de moară, 8. Cruce, 9. Pantaloni, 10. Cioară, 11. Corăbie, 12. Roc (mâneare), 13. Țiitoare de piper, 14. Păhar, 15. Tabac-here.

(Va urma).

Ziua cooperației.

— În numărul trecut al revistei noastre s-a publicat o circulară privitoare la sărbătorirea zilei cooperației. După cât știm cooperatorii români n-au sărbătorit până acuma ziua aceasta deși ea se sărbătorește în țările din apus acum pentru a patra oară.

În anul acesta Alianța cooperației internaționale cu sediul în Londra — la care este afiliată și mișcarea cooperatistă din țara noastră — a trimis un apel pentru a se sărbători și la noi ziua cooperației din 3 Iulie. La apelul acesta, unitățile coope-

ratiste românești din localitate și anume: „Cooperativa *Invățătorilor din județul Alba*” și „Banca Populară Aiudeana” în fruntea cărora stă ca președinte dl revizor școlar Marian Sasu, zic, respectivele unități au răspuns cu dragă inimă. Iată cum s-a sărbătorit de către aceste unități ziua cooperăției:

În ziua amintită la orele 9 dimineața toți membrii din localitate în număr de 25 înși iau parte la serviciul divin dela biserica română unită, unde s-a oficiat un Tedeum de către părintele *Romul Pop*. După terminarea serviciului divin toți membrii se întorc în localul școlii primare de stat din Piața Regele Ferdinand, unde a avut loc o ședință intimă sub presiunea dlui revizor Sasu, care în vorbirea de deschidere a ședinței arată rolul cel mare pe care îl are cooperăția în viața indivizilor și a popoarelor. Amintește de începutul nostru modest de acum trei ani de zile declarând, că astăzi cu toții trebuie să fim deplini satisfăcuți de frumoasele progrese ce s-au putut obține. Ideile cooperatiste trebuie să fie îmbrățișate cu toată căldura de către întreaga învățătarimea din județ. Are mare nădejde în triumful definitiv al cooperăției Vorbește apoi dl controlor *C. Brașoveanu*, delegatul Casei Centrale din București, despre însemnătatea zilei. Urmează apoi o discuție asupra mai multor chestiuni actuale de interes pentru ambele noastre unități cooperatiste din localitate.

După încheierea ședinței la orele 11 a. m. membrii vizitează în corpore mai întâiu prăvălia din oraș apoi depozitele de lângă gară ale vestitei cooperative maghiare „*Hangya*” („Furnica”) din localitate. Aci ne-a întâmpinat călduros dl director *Böhm*, care ne-a condus apoi prin toate departamentele acestei clădiri arătându-ne toate mărfurile și dându-ne toate informațiile necesare. Trebuie să spun, că toți membrii noștri au rămas foarte încântați și satisfăcuți de cele ce au văzut și experiat aci cu prilejul acestei vizite instructive. Depozitele cooperativei „*Hangya*” sunt cuprinse într'o clădire masivă, stil american. Clădirea are un cot, parter și un subteran. Birourile multe și luxoase se găsesc deasupra în cot. Mărfurile sunt depozitate apoi în întreaga clădire după natura și felul lor de păstrare și administrare. În prezinta Centrala *Hangya* e bine asortată cu tot felul de marfă curentă, necesare atât orășenilor cât și sătenilor. Pretotindenea se observă ordine și conducere bună și pricepută.

După vizitarea tuturor încăperilor, care a durat aproape o oră și jumătate membrii noștri au fost opriți la o gustare copioasă, oferită cu multă gentileță de către conducerea acestei fruntașe instituțiuni cooperatiste.

În numele operatorilor noștri a vorbit dl revizor Marian Sasu, care a mulțumit afectuos dlui director *Böhm* pentru bunăvoința și amabilitatea pe care ne-a arătat-o dânsul și ceilalți domni funcționari cu prilejul acestei vizite. Roagă pe dl director

ca să exprime aceste sentimente de mulțumită și consiliului de administrație al societății. A rămas, foarte încântat de cea ce a văzut astăzi aci. Cu acest prilej invită ca și puternica „Hangya“ să viziteze pe modesta „Cooperativa învățătorilor“ fiindcă în cooperatie nu există deosebire de naționalitate, religie și poziție socială.

Urează prosperare și triumf întregii cooperții. Domnul Dr. Harmath dela Hangya vorbește pentru ideia cooperatiei, ai cărei propagatori buni pot să fie învățătorii. Mai vorbește pentru cooperatie dl *Alex. Sighișorean*. Domnul Director *Böhm* mulțumește dlor Sasu și Sighișorean pentru cuvintele calde ce le-au spus dânsii la adresa sa și a societății pe care o reprezintă, salută dela acest loc pe dl Brașoveanu delegatul, Casei Centrale, și-l roagă să exprime urări de bine dlui Director General *Titus Axente*. De inchiere vorbește dl Brașoveanu, urând prosperare societății „Hangya“.

La orele 1 d. a. cooperatorii noștri eșind dela societatea „Hangya“ trec linia căii ferate spre a vizita uzinele „Vulcan“, unde e părtaș și un cooperator de al nostru, dl *Izidor Izidor Domșa*, casierul Băncii Populare „Aiudeana“. Dl Domșa, care de altfel e de profesie un harnic și priceput măestru fierar, ne-a condus prin ateliere și ne-a dat toate indicațiile de lipsă. Cu surprindere am constatat, că în uzinele aceste se reparaază și pregătesc din nou tot felul de mașini agricole. Cei interesați pot să se adreseze aci cu toată încrederea, că vor fi serviți prompt și culant.

Cu aceste s-a terminat programul stabilit pentru sărbătorirea acestei zile memorabile.

Strius.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

No. 1896/1726.

În temeiul ordinului No. 65563—1926, Vă facem cunoscut, că Ministerul a dispus, ca anul acesta în mod excepțional alegerea locurilor în învățământul primar, care urma să aibă loc la Inspectoratul Regional respectiv la 1 Iulie a. c. să se amâne pentru *ziua de 20 Iulie a' c.*

Cei cari nu pot veni își vor înainta cererile până la 15 Iulie, indicând ordinea de preferință locurile ce doresc a ocupa. Cererile vor fi însoțite de un certificat medical că sunt apti a ocupa funcțiuni în învățământ.

Revizor școlar : M. Sasu.

ȘTIRI.

** Statele de plată de pe lunile Iulie și August au fost ordonanțe de către Inspectorat. Chitanțele se trimit astăzi, dar numai celor ce au satisfăcut tuturor ordinilor noastre. E ultimul remediu pe care-l mai putem întrebuiși cu efect contra crasei neglijențe de care dau dovadă unii colegi de ai noștri. Noi înșine ne rusinăm de aceasta măsură, dar n'avem ce face dacă oamenii pe lângă toate ordinele de până aci nu vreau să-și facă datoria.*

*** Avizăm pe toți colegii, că am rugat pe domnii percepători respectivi să binevoiască a încasa cu prilejul plătirilor din luna aceasta dela restantieri abonamentul la revista „Lamur“ a pe anul 1926, taxele la Fondul Gheorghe Lazar, eventual alte sume cu cari ne datoresc.**

*** Contribuiri pentru familia decedatului inv. I. Deva: Virgil Pop 150 lei, Simion Oprean 50 lei, Mina Hința 50 lei, Maria**

Florea 50 lei, Francisc Nagy 100 lei. Suma incasată până aci 4720 lei.

*** Avizăm pe toți Domnii învățători din județul nos'ru ca la prezentarea pentru ridicarea salariului de pe lunile Iulie și August a. c. se ducă cu sine chitanța de sumele vărsate ca impozit comunal, județan etc. sau se prezinte Certificatul primăriei de reședință, că nu sunt în restantă cu nici un fel de impozit, căci nu lipsa acestora percepțiile competente deneagă achitarea salarelor.**

*** La cursurile de perfecționare din Deva au fost admiși colegi: Ionel Pitic (Micsști) și Iordache Popa (Drâmbar).**

*** Dsoara învățătoare Elena Cucuian din Călnic și dl inv. Ioan Voișianu din Pianul de Sus își anunță serbarea cununiei lor, care va avea loc Duminecă la 11 Iulie a. c. în biserica ortodoxă română din Călnic, Felicitările noastre sincere.**

), Alud.

*Biblioteca Universității
Cluj.*